

Toespraak van de Ambassadeur van de Republiek Polen in het Koninkrijk België

De Heer Artur Orzechowski

Plechtigheden op de Poolse militaire begraafplaats in Lommel

24 september 2017

Geachte afgevaardigde van Zijne Majesteit de Koning,

Mijnheer de burgemeester,

Mijnheer de Voorzitter van het Verbond van Polen in België,

De leden van het diplomatenkorps,

De leden van de verenigingen van de Poolse gemeenschap en directeuren van Poolse scholen,

Geachte mevrouw de directrice van de bureaus van het IPN (Instituut van de Nationale Herinnering) en USKiOR (Dienst inzake Veteranen en Onderdrukten),

Geachte vertegenwoordigers van het Poolse leger en de Poolse katholieke missie,

Mijnheer Kolonel W. Cieszkowski,

Geachte dames en heren!

Amper een jaar is voorbijgegaan sinds ik hier voor jullie stond op deze symbolische plaats, die de Poolse begraafplaats in Lommel toch is, het moment waarop mijn taak als ambassadeur van de Republiek Polen in het Koninkrijk België aanving.

Dit laatste jaar was een periode van talrijke reizen in het spoor van de route van de 1ste Pantserdivisie van Generaal Stanisław Maczek. De meerderheid van de in september 1944 bevrijde steden en dorpen heb ik reeds kunnen bezoeken, bij de overige hoop ik dat weldra te doen. Ik bedank alle burgemeesters en hun medewerkers voor hun gastvrijheid en de lange gesprekken. Ik bedank ook Jullie voor jullie aanwezigheid vandaag.

Daarnaast bedank ik ook alle voorname gasten hier aanwezig op deze plechtigheid! Ik zou vooral Kolonel Włodzimierz Cieszkowski (geboren in 1923!) willen bedanken voor alle moeite om een reis uit Polen te ondernemen, en ik herinner jullie eraan, dat mijnheer de Kolonel deel heeft genomen aan de veldslagen in Frankrijk in 1940, dat hij verkenners was voor het Frans verzet, en de chauffeur van generaal Maczek. Hij is eveneens gekend voor het populariseren van de geschiedenis van Polen wereldwijd en als vurig activist voor het aanwakken van een patriotistische houding onder jongeren. Mijnheer Włodzimierz, we buigen het hoofd voor U!

Aan de andere kant kon de laatste nog levende soldaat van Generaal Maczek, de heer Paweł Œmoka, om gezondheidsredenen hier helaas niet aanwezig zijn. Afgelopen zondag had ik de eer hem te ontmoeten in Gent, en ik benadruk dat zijn fascinerende lot, zijn dienst voor Polen en zijn leven in ballingschap het beste voorbeeld zijn van toewijding aan het

Vaderland en het gevecht voor diens eer! Mijnheer Paweł, we wensen u een goede gezondheid en het allerbeste toe!

Mijn reizen in het afgelopen jaar, die meermaals indruk op mij maakten, hebben me getoond hoe groot de dankbaarheid onder de Vlamingen nog steeds is voor de opofferingen van de soldaten van de 1ste pantserdivisie van Generaal Maczek, en hoe zeer zij de herinnering koesteren van hun moed, toewijding en engagement.

De 1ste Pantserdivisie van Generaal Maczek zal voor altijd de trots blijven van de Poolse strijdkrachten in het buitenland. Ze waren de sterkste Poolse eenheid van de snelle troepen die vochten in de Tweede Wereldoorlog, een innovatieve en goed uitgeruste formatie, met beschikking over aanzienlijke vuurkracht! Hun vechtroute begon uitstekend, met het behalen van grote overwinningen in de slag bij Falaise in Frankrijk. Ze vochten talrijke slagen uit met de terugtrekkende vijand, en bevrijdden, vaak zonder enige burgerslachtoffers, opeenvolgende steden en dorpen in België, te beginnen in Poperinge, en eindigend in Beveren, waarop vervolgens steden in Nederland werden bevrijd, om hun route te eindigen in Williamshaven te Duitsland.

Het is echter ook de 1ste Pansterdivisie van Generaal Stanisław Maczek, ondanks hun enorme engagement en eerbetoon aan het Pools bloed, die voor ons, Polen, symbool blijft van het erg zware lot van ons Vaderland. Polen verloor de strijd om zijn toekomst voor vele tientallen jaren! Poolse soldaten vochten voor anderen, maar stierven voor Polen. Het Poolse aandeel in de bevrijding van Europa werd genegeerd! Ik help u eraan herinneren, dat op 8 juli 1946, tijdens de Overwinningssparade in Londen, waaraan troepen uit zowat de hele wereld deelnamen, de Poolse soldaten helaas ontbraken!

Geachte dames en heren

De graven van deze 257 soldaten, die hier rondom ons rusten, helpen ons de tragische geschiedenis van de Poolse natie herdenken, en reflecteert op hen als een vervormde spiegel! Net zoals het graf van hun grote leider, generaal Maczek, in Breda, en de vele andere graven van Poolse soldaten verspreid over de wereld! De graven herdenken het tragische lot van Polen, dat niet enkel het slachtoffer werd van de agressoren in 1939, maar ook van onze bondgenoten, of eerder nog hun geopolitiek, aangezien op de conferentie in Jalta besloten werd Polen in te delen tot de invloedssfeer van de Sovjetunie, en zo een kruis werd gemaakt over de plannen van duizenden soldaten om terug te keren naar Polen.

Dit eerste jaar van mijn missie als Pools Ambassadeur in België was ook een gelegenheid om na te denken over een specifieke herdenking van de verdiensten van de soldaten van de 1ste Pantserdivisie en hun leider, generaal S. Maczek.

Ik zou willen dat de herinnering aan deze dappere zonen van het Poolse land herleeft, opdat hun legende opnieuw wordt opgebouwd. Ik zou willen dat hun glorie wijd verspreid wordt, zowel in België als in Polen, waar de herinnering aan de “Maczkowieten” door de tijdsgeest verhuld werd en waar **de helm met de huzarenvleugels op de linkermouw** – hun symbool – slechts door enkelen herkend wordt!

Het **jaar 2019** zal hiervoor de gelegenheid bij uitstek vormen, daar het in vele opzichten symbolisch en rijk aan herdenkingen is, waaronder, en meest van al, de **75ste herdenking** van de bevrijding van Vlaanderen van de Duitse bezetter, alsook de **100ste herdenking** van het aanknopen van politieke banden tussen Polen en België.

Voor Polen zelf is 2019 bovendien ook het jaar van de plechtigheden voor het **80-jarige** herdenken van het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, de **30-jarige** herdenking van de

val van het communisme in Polen (en het waren nu net de communisten die generaal Maczek zijn Pools staatsburgerschap ontnamen!) én tegelijk ook de eerste vrije verkiezingen in 1989, waarbij de Polen mochten stemmen op de kandidaten van "Solidarność". Het symbool van deze politieke veranderingen blijft de val van de Berlijnse Muur, maar men zou nooit zover geraakt zijn zonder het aandeel van Polen in de strijd met het communistische systeem om vrijheid en democratie (via de vakbeweging "Solidarność", stakingen, verkiezing van een Poolse paus e.d.). De geschiedenis had misschien een heel andere richting kunnen uitgaan!

En ten slotte zal Polen in 2019 ook zijn **20-jarige** toetreding tot de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NATO) en de **15-jarige** toetreding tot de structuren van de Europese Unie vieren.

Onze **plannen en projecten voor 2019 zijn daarom talrijk**, sommige meer traditioneel, zoals tentoonstellingen, concerten, geschiedkundige publicaties, toeristisch-historische gidsen, conferenties en seminars, of jaarlijkse herdenkingen, zoals deze hier vandaag, maar in 2019 misschien **in aanwezigheid van de Poolse president en Koning Filip**.

Anderzijds zijn er projecten, waarvan ik slechts een tipje van de sluier mag oplichten, en die zich veeleer naar een jonger publiek richten, zoals de ontwikkeling van een app of het uitstippelen van een fietsroute **in het spoor van de 1ste Pantserdivisie van Generaal Maczek**.

Tenslotte zijn er nog meer ambitieuze plannen, waaronder het oprichten van een **hedendaags museum** in België (en, waarom niet, in Lommel?) **met interactieve opstellingen**, die een beeld scheppen van de glorie en de vechtroute van de soldaten van de 1ste Pantserdivisie.

Ik ben er van overtuigd dat we er in zullen slagen deze talrijke plannen voor 2019 in grote mate en met succes te realiseren, aangezien we beschikken over **uitstekende samenwerkingspartners, zowel in België als in Polen**. Ik zie veel van hen hier bij ons en zou van de gelegenheid gebruik willen maken hen te bedanken voor hun aanwezigheid en tot nu toe vruchtbare samenwerking. Ik bedank vooral de leden van de Vereniging 1ste Poolse Pantserdivisie en hun voorzitter, de heer Dirk Verbeke, alsook de directeur van het Pools-Canadese Museum, de heer Gilbert Landschoot.

Het verheugt me dat het Instituut van de Nationale Herinnering zich tot een samenwerking toewijdt en ik bedankt nogmaals mevrouw Justyna Skowronek voor haar aanwezigheid hier vandaag. Ik bedankt ook Monika Kalinowska, directrice van de Dienst inzake Veteranen en Onderdrukten voor haar aanwezigheid op deze plechtigheden in Lommel. Ik voeg hier aan toe dat we onlangs minister Anna-Maria Anders mochten verwelkomen in België, die besloot zich te ontfermen over het opkomende project getiteld "**Het spoor van de bevrijders van de 1ste Pantserdivisie van generaal Maczek**", opgericht door de heer Jerzy Samborski, evenzeer hier aanwezig, waarvoor ik hem van harte dank.

Geachte dames en heren!

Het volgende jaar van mijn missie als Pools Ambassadeur in het Koninkrijk België zal met zekerheid weer snel voorbijgaan, en het komende jaar **2018** zal extra speciaal zijn met het zicht op het **100-jarige jubileum van het herwinnen van de Poolse onafhankelijkheid**, na een bezetting van 123 jaar, na jaren van russificatie en germanificatie, toen het vrije Polen eindelijk terug op de wereldkaart verscheen!

De soldaten van generaal Maczek, die op de begraafplaats hier in Lommel zijn begraven, vochten ook om het behoud van deze onafhankelijkheid en vrijheid. Het werd hun echter niet gegund om hier van te genieten in hun eigen land!

Daarom is het van zulk een groot belang in herinnering te houden, dat de eenmaal verworven vrijheid slechts fragiel is, en in acht dient te worden genomen met de grootste toewijding en genegenheid! Het is namelijk een buitengewoon privilege, zoals mijn voorganger hier reeds vermeldde, de burgemeester van de stad Lommel, de heer Peter Vanvelthoven!

Ik dank u allen voor uw aandacht!